

לייטבך גרשון
12998

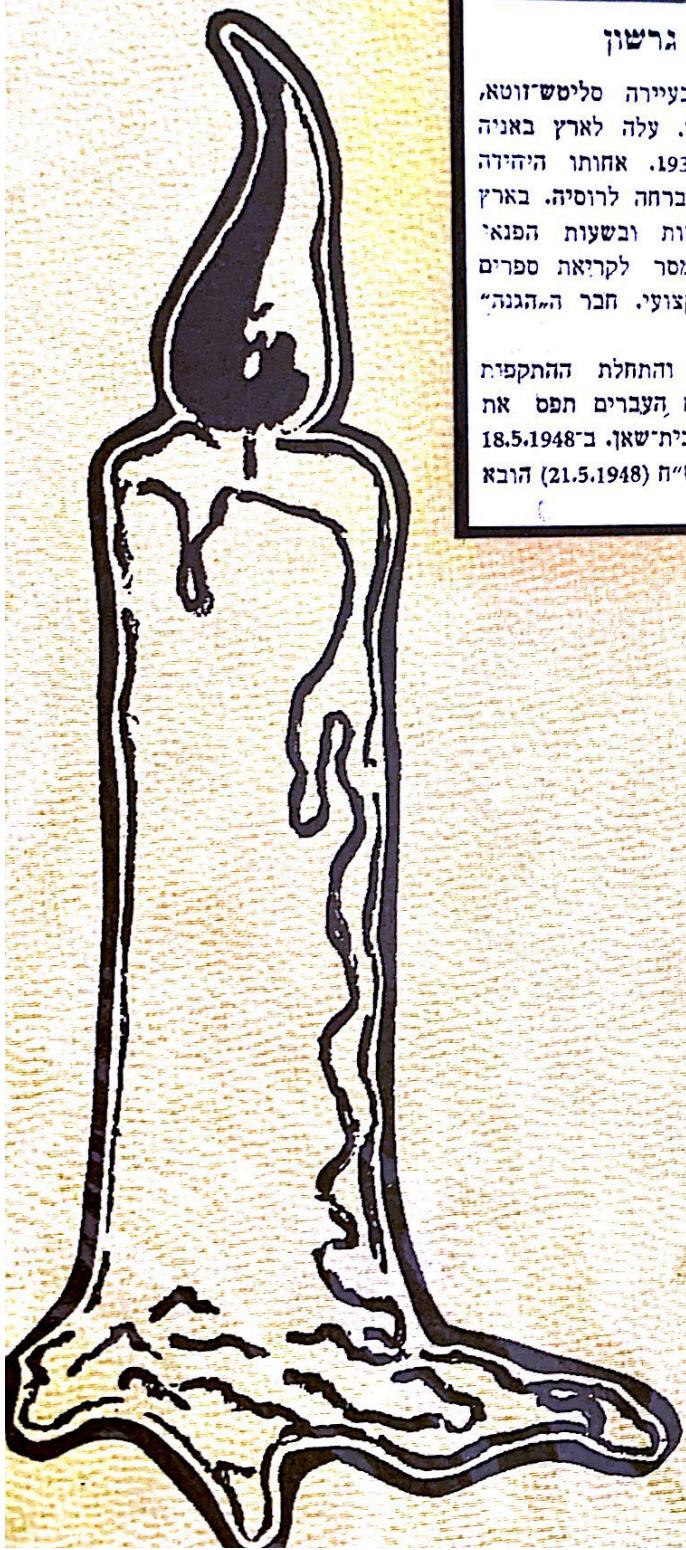
נולד ב- 12.12.1914

שרת בגדרון "ברק" (12)

נפל ב- 18.5.1948

בקרבת על צמחי.

לייטבך גרשון

נולד ב-12.12.1914 בעיירה סליטש'זוטא, מחו ווילין שבפולין. עלה לארץ באניה "קולורדה" בשנת 1939. אחומו היהירה ניצלה מיד הנאצים וברחה לרוסיה. בארץ עבד במקצוע המסגרות ובשעות הפנאי שלאחר העבודה התמסר לקריאת ספרים ולפעולה באיגוד המקצוע. חבר ה-"הגנה" מיום בוואו לארץ.

עם הכרזת או"ם והתחלה ההתקפית הערבית על היישובים, העברים תפס את מקומו בין שורות מגני היישוב ולחם בקרבות בעמק בית שאן, ב-18.5.1948 השתף בקרב על צמח ושם נפל. ביום י"ב באיר תש"ח (21.5.1948) הובא למנוחת-עלמים בכית' הקברות ברגניה א'.

הקרב בו השתתף גרשון זיל

טיירור עמק בית שאן

הlek וקרב המועד שהבריטים עמדו לעזוב את אזורנו. צדrik היה לפועל במחירות כדי להכין את חפיית עמדות המפתח. החולשות על הדריכים בעמק בית-שא, שהעיקריות בבחן היו: — תחנת-המשטרה שבפתח העיר, מחנה חיל-הספר, הנמצא מצפון לתחנת הרכבת ותל-אל-חווסף, — היא בית-שאן העתיקה.

קשרים. שהיו לנו עם הבריטים, והוילנו לידע את התאריך והשעה, שבה עמדו לפנות את מחנה חיל-הספר. עם זאת הודיע הקצין הבריטי כי מחנה זה ימסר לידיינו, ואלו משטרת בית-שאן חmars לערבים.

ב-28.4.48, הגיעו כל כוחות גודוד "גבעון" ואנשי משקים שנתרכו בשדה-הנחים. יוצאו בשני משורינים וג'יפ והגענו למחנה בשעה המוסכמת. אחרוני הבריטים עזבו את המठגה, ואני נכנסנו לתוכו. באוטו זמן ממש פונמה משטרת בית-שאן ונמסרה לידי העربים. על הבניין הונף דגל ורירות "פאנטואזיה" נשמעו מן העיר.

הינו דרכם לקרה התתגשות הקрова. כמו ימים לאחר מכן נאחזנו גם בתחום הרכבת, מאחר שמבתייה היא את הדר בזרה יעילה יותר, וכן שלטת, במידת-המה, על עמדות העربים אשר מסביב לעיר. המקום בו צור וכמה מתקנים אשר הפריעו לשדה-האש נהרסו.

כל אותו זמן לא נורתה כל ירייה מקו האויב, כיוון שדודות הערבים נמצאו בטוח האש שלנו באותה מידה שבה נמצאו שדותינו בטוח אש האויב הייתה זו עונת הקצר ובמיידת-מה קים מעין-הסכם — בחינת "שמור לי ואומר לך". וכך היה כל הזמן הבלתי גומליין, אף על פי שלא פעם היו מקרים בהם נתקבש, כאילו מלאו, כל אחד מהצדדים לפתח באש.

נראה היה, שמספר תנומות-אים שלנו החירדו לא מעט את העربים בבית-שאן, אשר דרשו תגבורת ועוזה מג'ינן. הלק-הרוח שהייתה בעיר ופחד התושבים הבシリו את הכנת כיבושה. לגודו נתנה פקודה להכין את מבצעו.

אף על פי שהגדוד כלל בתוכו מגויסים יהודים מן הערים, מכל מקום נחבפס עדין על אנשי המשקים, כיוון שהראשונים חסרו נסיוון קרבי ואיומונם היה מינימאלי. המבצע שעמד להערך והוצרך לשמש מבחן של טבילה-אש לרבים מאנשי הגודוד, ולכן היישוקלינו בתיכון הפעילה זרים למדוי. גם כמות הנשק אשר עמדה לרשותנו לא סיפקה את הזרים אפילה במיועתם, אך מטה החטיבה הבטיחה למלא את החסר. תגבורת באנשים לא יכולנו לקבל, כיוון שהיו מרווחת-פעולה אחרות. לעומת זאת הובטה שייתופן של שתי מחלקות גנופות מן הכוח הנפה.

בשלבו הראשון נתבסס התיכון על כיבוש הכפרים והתולים המקיפים את בית-שאן, הסימה לכיוון דרך ירייו בפני תגבורת אויב שהיתה עלולה להגען מדרום והגבהת הכוח בתחום הרכבת על כל עורת הלגון שלא תבוא מג'ינן, ואלו בשלב השני — התקפה ישירה על עמדות המפתח של העיר: בניית המשטרה ותל-אל-חווסף.

בטיס היציאה לפולגה הפעולות מדורם לעיר, בפיקוחו של י.ג. היטה עין-הנציב, ומתקפה היה לכבות את תחנת-הנסيون באשפהיה והכפר פרואנה. לרשות הכוח הווה צורפו גם שני תותחי 20 מ"מ. שבעת הלהיא הגיעו אלינו לראשונה, כדי שייפעלו נגד מושרין-אויב, שהיו עלולים להגען מדרום.

שתי מחלקות בפיקוחו של י.ג. תפסו יום קודם הפעולה את תל-אל-מלחה, תל-מנשיה והגשר הרומי שמוורה לעיר, חסמו את הדריכים והפטקו את עבודת הקצר של העربים. מחלוקת נוטרים מכוחות הנפה תפסה עמדות בחירות ג'ורג' קומה וחסמה את הגישה לעיר מדורם-מערב. בחזקת רוזבטה-אש נידחת שימושה מכותנה-יריה מוצבת על תנדר, שדבונתו הוגנו בשקי חול.

היחידות הוי קשרות ביןין לבני עמן וביניהם והפיקוד עי' מכשור קשור בעל אנטנות קצרה. דבר שגורם כמה פעמים להפסקת הקשר.

ב-1948.10.10 בלילה יצאו יהודות-הפעולה מעיון-הנציב. מחלקה בפיקודו של חנוך ר. ומשורין יצאו לתפוס עדות הסימה בין אשפה לפרואננה. שרר שתי המחלקות על אשפה. התנדות-האש הייתה חלה, והמניגים נסנו מיד לכיוון פרואנה. מחלקה אחת הושארה במקום. ואלו לשניה ניתנה פקודה להתקדם עד המשוריין לצד פרואנה. מחלקה ת שלא נתולחה עדין הופנהה לעמדת הסתערות מורה לפקר. המשוריין התקדם. תוךפתיחה האcy. לעבר הConfigurer וכובל השובת-אש בגוף. התנדות זו שותקה עד-המרה. ומחלקה ה. פרצה פנים והחללה לסrox את הConfigurer. המקום היה ריק. נראה היה שהחשבי ברחו מיד עם חילית ההתקפה על אשפה. מחלקה חפסה עדות אבטחה במכואותConfigurer מדrome. והחבלים שהגיעו מיד אחריה החלו לפוצץ את הבתים. פלוגת העכודה, שחנהה בעיון-הנציב עם חומר בייצור. יצאה לפרואננה להקים מחסום לרוחב הרדר וגדרות-תיל. בוגמר העכודה הושארה במקום מחלקה אחת. והגנותות חזרו לבסיסן.

העובדת שלב זה של הפעולה נסתיים בהצלחה, ללא נפגעים. וביחוד כשלבים היהת זו פעולה ראשונה אשרתה הרשות בטחו, ואמונה רבה ביכולתנו. הצעד הבא היה כיבוש תל-אל-חוון והמשטרה. החלטנו לוחר בשלב זה על כיבוש המשטרה. כיוון שייצירן כוחות גדולים מכפי שהיו לנו בשבייל שתי המשימות. לעומת זאת — תל-אל-חוון שולט על העיר יפה ואפשר היה לצלף ממנו, להטריד ולרתק את אנשי-העיר. ובאם לא יכנעו נMRIK בהתקפה לפני התקנית.

ב-11.5.48 לפנות-ערב נערכו הכוחות להתקפה על התל. מחלקה אחת שימשה בחזקת רתק ברכס שמצפון לתל. לרשותה היו 2 מקלעים. מרגמת "דוידקה" ו-4 פגוזים לרייך המשלט והפחתה הנצורים בעיר. שני מרגמות "3" הוצבו ליד בריכות הדגים של י"ר-ה-ינום. שמתקלין וזה לרטק את המשטרה ולהטריד את העיר. לאותו תפקיד עצמו עבה מכונת יירה בבניין העתיק שליד תחנת הרכבת. שימשה גם את עדת הפיקוד.

כיבוש התל הוטל על שתי מחלקות בפיקודו של בראשי. שתי המחלקות הפורצות געו בחשכה לעבר מטרתן. שקט שרר מסביב. בהגען המחלקות לוADI שלפניהם התל — היא נקודת העירוכת — ניתן אותן באלהות, ופגנו "דוידקה" בן 40 ק"ג הוטל אל שפטו העליונה של התל. התחפצוות האדרה הרעידה והAIRה את כל הסביבה. ניתן הוראה להטיל עוד שני פגוזים קטנים. והמקלעים פתחו באש על התל. לתומורתו וגזרפו שתי מרגמות "2". שהיו למחלקות המסתערות. וכן פתחו שאר כלי הנשק באש ריותם על המשטרה והעיר. בהTEL אחת המחלקות להסתער בעקבות אל המדרון התלול מצד צפון — הופסקה אש מחלקה הורתק. בעבר חצי שעה נכבש התל. עם סיום ההתקפה פתחו עמדות האויב בעיר, באש לעבר התל. אחד החילאים נפצע. אנשיו השיבו אש.

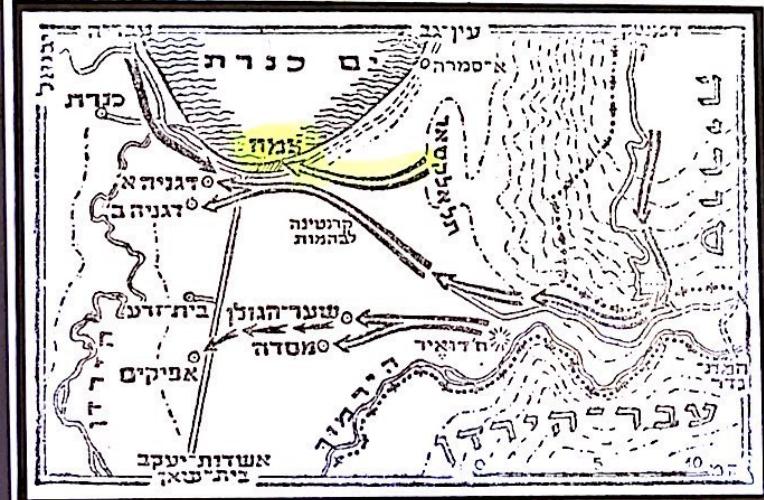
בשעה שאנשינו ניהלו את הקרב על התל, התקשר המג"ד בטלפון, (שעדין מחובר היה למACHINE "גדרון"), עם נכבד בית-ישראל. נושא למלחמה המשנית התנהלה גם מלוחמה פסיקולוגית. בשיחות אלו הוגבר רושם הכוח התקוף את העיר שאים למחותה אם לא יכנעו. כיוון שנוכחו הנכבדים לדעת, סיסכיהם קיבל תגבורת וועורה היו קלושים. — נכנעו למשאותם על כניעה. ליחידות הצרות ניתנה פקודה להפסיק את האש ועם זאת למנוע כל עזיבה של ערבים את גבולות העיר.

לקראת המ"מ ולשם הגברת הרושם הובאו משדר-נהום צנורות גדולים, ו"מומחים" ההסתואה ידעו לביים הצgot "תווחחים" לארות, הנכונים לה-הפגין" את העיר.

בבוקר 12.5.1948 נערכה הפגיעה בחנתה הרכבת. הנכבדים היו מודכנים למדי. באנן עליהם בתנאיינו: מסירת כל כלי הנשק והמכוניות והסגרת כל הלוחמים הוריהם שהיו בעיר. הם ביקשו שחותם, כדי להמליך בדעת התושבים ולקבל תשובה מג'נין. עם זאת לא הפסיקנו מהכנותינו לקראת ההתקפה הישירה על העיר, במקרה שערבי בית-ישראל לא ייכימו להכנעה.

הקרב בו השתתף ונפל גרשון ז"ל

פריצת קו החנהה ב-14:03 הוללה הרعشת צמתה, שער-הגולן ומסדה, שגברה והלכה מרגע לרגע. בעת היא נפרסנו כ-30 שריוןinos מסווגים שונים (בניינים טנקיים) בקש רחבה מסביבות המנהה עד לבסטון, והחלו להתקדם בפיזור לעבר צמתה. חיל-הרגלים הסורי לא השתחף הפעם בתקפה, אלא חנה ממוקה, ההרעשה עירעה את בית החמה, שימישו מסתור למגנינים. החפירות לא היו עמוקות במידה מספקת. שוחות רובאים בלבד, שהחרסו כל כיסויירה-ראש. אנשים רבים נפצעו, ביניהם מפקדים. השריוןinos התקדרו תוך כדי הצלפת פגזים לעבר העמדות. אחד התותחים האמ. שהוציאו נגד כל הרכבת, נפגע והזען והשכווש. הטנקים המתקרבים מדרום איגפו את השכונה שמעבר לתחנת הרכבת. באוזו שלנו, שהטיהה אש מoward הבתים. נטלה את השקו של חיל-הרגלים הסורי לנעו, כו' האיטה מעט את קצב התקדומו של השוריין. אבל, לא לזמן רב. ההרעות שבאו בכיוון ישר והאיגוף שמדרום אילץ את המגנים לנוטש את עמדותיהם ולהתחליל לצאת מתוך צמתה. ככלニア ניתן להוציא מתחכה את כל הפצועים. השריוןinos כיסו באשם את הרחבות והמפleshim שבין הבתים. בתופת אש זו קשתה הנסיגת. האנשים זחלו בין הבתים ובכווצים ומספר הנפצעים נתרבא והלך.

... והtagובה שבאה בעקבותיה

ב-30 באוקטובר 1960 הגיע מכתב אל מוניו דניה אן:
דנור כוה סוער אליכם העתק מכתבו של ק' 1/3623 רסן זוד וחויה בקשר למאמור
שהופיע בעיתון "במחנה" (525) מ-18 אוקט' 60 על ההתקפה על דרגניות במאי
1948.

שורך נכסך,

1. קראתי בינו רכ את טאמרכם על ההתקפה על הדרגניות במאי 1948,
שהופיע בעיתון מס' 5 (525) 18 אוקט' 60.
2. הרשמי להעיר מספר דברים לכתבה זו ולהזכיר על כמה ווifs נסימן.
3. מסופר שחדר משק, שלום הוכבא, חיסל את הטנק הסורי שפרץ לעבר המשק
ויעדו עמד שם עד היום.
4. להלן הפרטים המדויקים שהתרחשו באותו יום גורלי בדグניות.
א. היהי סגן מפקד מחלקה בגנדוד 23 פלוגה ד' מחלקה 12, שהגע למשק ביום
לפי ההתקפה הונכחה.
ב. מפקד המחלקה שלו ואותו פקר ביחס מהנדס ונור באפקה לר' תלטרוך, שדרה
התקרבות טנקים למשק, שלח אותו לבדוק את הנעשה.
ג. יצאתו לשלוח להלך המורה של המשק, והכחני בטנק טדור ליר' חירות המגנ
ירזה לכיוון המשק במקלשו כשהוא לא בתנועה. חorthy ודיוחתי על כך למפקד
המחלקה.

5. ממו קיבלו פקודה מפורשת להשמיד את הטנק.
ה. צירפתי אליו את טורי מילוי רחמים עם מקלע ברן ויצאיו לבצע המשימה,
שבברשותי שני רימוני טילס ורוכבה.
ו. הגעתי לטנק כשאי התקדם כתעלת הקשר עם מילון רחמים. צויתי למלמו
לחפות עמה עם המקלע שיכל לחפות עליו, ואני התקדם וחולתי מתחת לתוך
הטנק החלקו הקדמי.

ז. דפקתי באננו על גחון הטנק וכחמתי בשיחה (נכערת) עם עוזות. דרשתי נסייתם.
אחרי הבטחה שלא יאונה להם כל רע הסכלו לנושט את הטנק ולהיכנע.
ח. מפקד הטנק פתח מזף העזר ורעה לעיאת מילון. באוטו ומן פתחה כיתה נפיקודו
של מ"כ יאור לפישץ (ליקח) - כים נמעא בבורמה. שהיתה בעמדות כ-200 מטר
מקום הייעדו של הטנק, באש רוכבים ומקלעים כי לא היה מוכנת להם כוונתו
של צוות ענק הא�יך להילכני.

ט. מפקד הטנק שלף אקדחו, ירה ברוחמים מילון ופצע אותו ברגלו, ואז על סיון
הטנק טיפסתו, וורקתי רימון בתוכו. קפעתית אחרי מהשה, והטנק התפוצץ והמשיך
לבוער.

י. לקחתה אחרי זה מיד את רוחמים מילון הפצעו למרפאת המשק, ומסרטתי אותו
לטיפולם. חorthy מיד לנק הבוגר על מנת לעמוד על המתרחש.
יא. מפקד הטנק היה ללא רוח חיים, ככל שרו בחייב גוף התחתון, לקחתה את
אקדחו (נמעא עכשו כייל ריאבן פקר ממנה ממען), והורדתי את הגויה מהטנק.
יב. אחרי המעשה זה חorthy למ"מ שלו ודיוחתי לו על כל הנעשה, שהוא גם היה
עד ראייה ל.

יג. ממשך כל הפעולה הוא לא ראה כל חרב משק או אנשים בגירה זו ופרש
לכיתחו של יאור לפישץ בעמדות אש).

15. אשמה מאד שיגלו יומה ווימנו את כל הנוגעים לדבר הנוראים דלעיל על מנת
לבדר סופית פרשה זו ולהעמיד את האמת על מקומה.

16. לשתיקתי עד כה כמה סיבות וזה:

א. עד כה (תאריך הופעת מאורוץ) לא נור וגנוב אף מקום שבו של מושל
הטנק.

ב. זומנתי ב-1950 יחד עם חברי למחלקה לדגניה להכתרת הפרשה, אבל הכרור
לא התקים.

7. מפקד משק דגניה באותה תקופה (ואותו פקר, מפקד מחלקה, יודע מה שמו).
א. דוד צוּה, מיל' במחלקה, גר בחיפה, בקרית אליעזר 8, נהג אשד.

ב. ריאבן פקר, נטור במחטיב דלעיל.

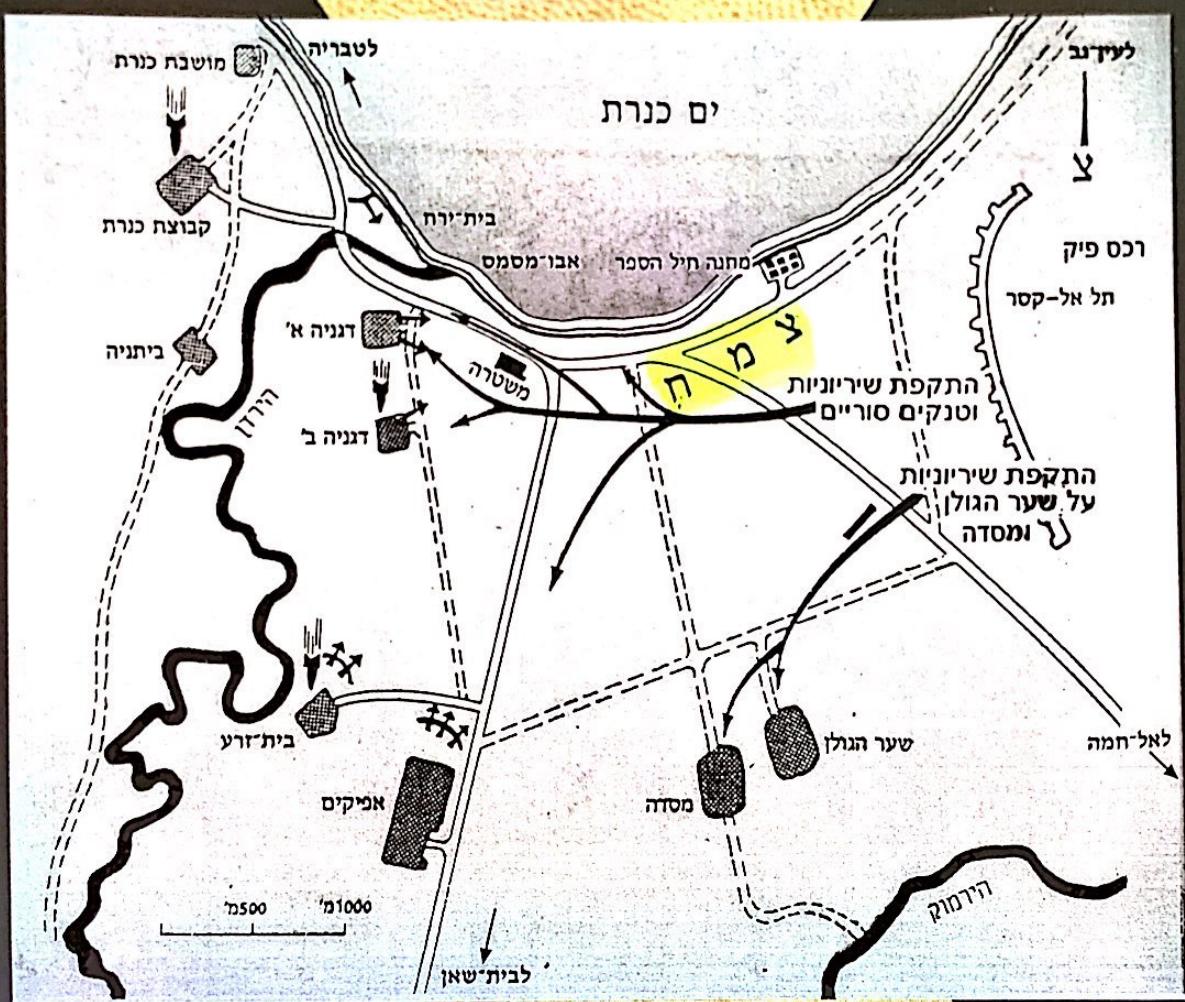
ג. מפקד פלוגה מנהם קנטור, מהנדס בתל-אביב.
ד. רחמים מילון, שפצעו בעת הפעולה, גר בחיפה, חנות ירקות עיי' שוק תלפיות.
ה. יאור לפישץ - ליום בבורמה.

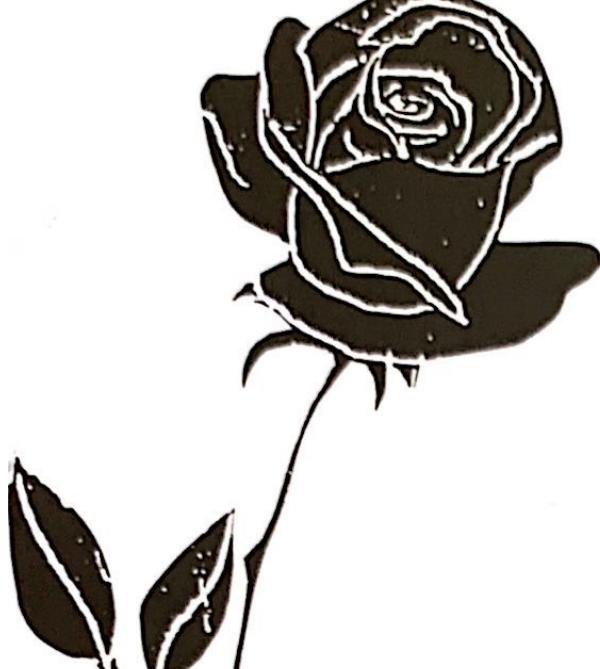

וְאַנּוּ כָּאֵנוֹ

- 10.5. — יתירות גדור "נדעון", שפלו במקם ביתישאן, תקפו בלילה וכבשו את אסטרטגיה ורכושה שמדרומים לעיר ביתישאן.
- עס ערב נכבשה צפת כולה בידי יתירות "נדעון". 11.5.
- העיר ביתישאן נכנעה בבני כוחות "נדעון", לאחר שהיתירות כבשו את תליאליזוסון, החולש על העיר מצפון. 12.5.
- יתירה מברקי שסירה את פתח ואדי אליחם ונתקלה במלחמה ערבית, גרמה לה כהה אבדות ונסוגה לפסיפת.
- פירין, עולם, חותם ומטדור נתפסו עיי' יתירות של "ברקי"; הcaptורים היו נטושים מושביהם. 13.5.
- בונימאת שבתאי אסרים נכבשה עיי' יתירה מ-דרור.
- חבלני גדור "נדעון" פוזזו את גשרי ואדי בלעת וסערת. 14.5.
- כוחות התחזיבת ערוכים בעמדותיהם לקבל את פני הפלישה המתקרכת.

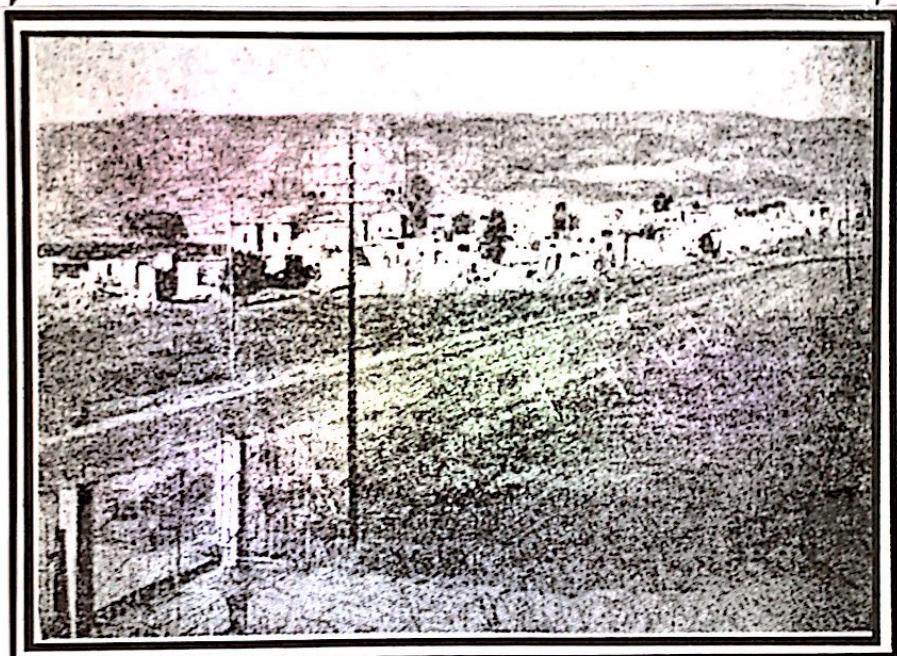
מפת הקרב

צמח -

מקום נפילתו של גרשון זייל

חיל צה"ל על רקע משטרת צמח - המקום שמאנו יצאו הטווים להתקפה על דגניה

ת. נ. צ. ב. ה.
לייטבל גרשון ז'יל
1914-1948

... פַּלְגָּוּ וְפַּלְגָּוּ אֶתְכִּים
אֶתְכִּים יְמִינֵיכִים וְתַעֲזֵב
כִּי וְהַר שְׁמַעְתָּךְ, מִתְּחִזְקָה
אֵל תַּחַם אֶתְכִּים כְּבָרְךָתָךְ.
הַהָּנָה אַלְגָּאָתָן כְּבָדָם
חַסְתָּךְ וְתַּרְמָתָן כְּבָדָם.

אַלְגָּאָתָן.

האנדרטה הישנה בזכר לזכר חללי
מלחמת השחרור בעמק הירדן

